

توانمندسازی کشاورزان به منظور گذار از کشاورزی معیشتی به

کشاورزی تجاری

مرضیه موسوی^{۱*} و سعید محمدزاده^۲

۱- دانشجوی دکتری ترویج کشاورزی پایدار و محیط زیست، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان

(marziehmousavi66@yahoo.com)

۲- استادیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان، اهواز، ایران

چکیده

افزایش جمعیت و نیاز این جمعیت به تأمین غذا، کاهش سرانه زمین برای هر شاغل کشاورزی و گسترش خرده مالکی در کشور، وضعیت رو به گذار از اقتصاد معیشتی، سهم بالای مصرف آب در بخش کشاورزی و افزایش نرخ بیکاری در میان شاغلین بخش و افزایش مهاجرت از روستاها به شهرها از جمله چالش‌های موجود در بخش کشاورزی به شمار می‌رود. موفقیت برنامه‌های توسعه روستایی و کشاورزی عمدتاً در گرو توانمندی میلیون‌ها کشاورز و خانوار روستایی است. یعنی کسانی که می‌باید با بهره‌مندی از تسهیلات و حمایت‌های لازم، چرخ اقتصادی کشاورزی و روستایی را به صورت پویا و بالنده به حرکت درآورند. هدف از این نوشتار، ارائه کلیات یک بسته توانمندسازی کشاورزان برای گذار از کشاورزی معیشتی به کشاورزی تجاری است. در این میان، به نظر می‌رسد که نظام‌های ترویج کشاورزی با شناسایی نیازها و ارائه آموزش‌های لازم، نقش کلیدی را در جریان توسعه و توانمندی کشاورزان و خانوارهای روستایی جهت تصمیم‌گیری و کنش رفتاری آگاهانه ایفا می‌نمایند. در این راستا، ضمن پرداختن به مشکلات و چالش‌های توسعه کشاورزی، نقش ترویج کشاورزی در جهت توانمندسازی کشاورزان مورد بررسی قرار گرفته و در این زمینه راهکارهایی ارائه شده است.

واژه‌های کلیدی: توانمندسازی، کشاورزی سنتی، تجاری‌سازی کشاورزی